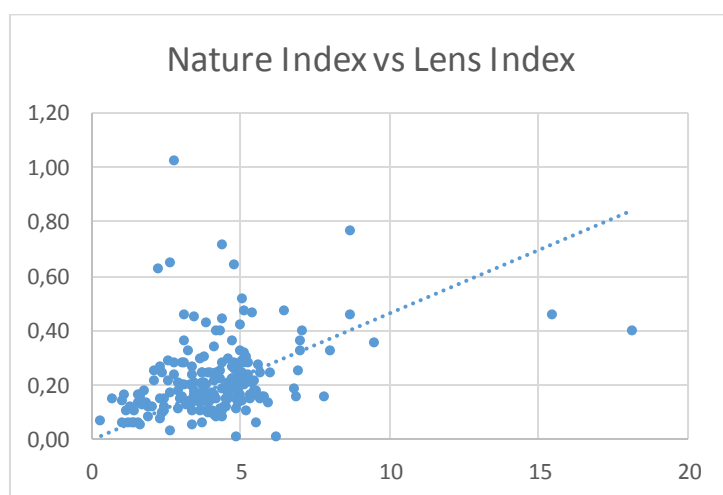

Hodnocení společenské relevance (Komentáře k SKV aplikaci)

Hodnocení společenské relevance (SR) pro „přírodní vědy“ má svoje specifika. SR některých prací je mimořádně velká, což se projeví využitím publikace v praktické činnosti, jehož odrazem je např. citovanost v patentech. Podle databáze LENS.ORG (<https://www.lens.org/lens/in4m>) je možné zjistit citovanost českých VO v patentech (např. AV ČR má 212 publikací citovaných v patentech; v některých více než 100x, UK má 91 publikací citovaných v patentech a Masarykova universita jich má 33). Citovanost v patentech koreluje s vysokou citovaností v prestižních časopisech (viz např. Nature Index, <https://www.natureindex.com/>). Následující graf ukazuje tuto souvislost pro 200 organizací s nejvyšší hodnotou Normalized Lens Influence Metric (počet prací citovaných v patentech k celkovému počtu prací). Jako závislá proměnná zde je počet prací v Nature Index normovaný na celkový počet prací na WoS.

Je vidět, že vysoká citovanost (tj. originalita a kvalita výsledku, její význam pro vědeckou komunitu) koreluje s uplatněním výsledku v praxi (tady reprezentovanou citovaností v patentech, tj. uplatněním v lidské společnosti). Výše zmíněné přístupy k hodnocení SR výsledků výzkumu by měly být základem také pro naše úvahy o společenské relevanci výsledků v přírodních vědách.

Je zřejmé, že vysoká aplikovatelnost kvalitních prací v oblasti přírodních věd, která je obecná a uplatnitelná v celosvětovém měřítku, má málo společného se SR vyhodnocovanou v SKV aplikaci, kde byly předkládány výstupy s globálním i lokálním významem. Je tedy otázkou, zda tuto SR vůbec hodnotit a řada členů panelu soudí, že by se vůbec hodnotit neměla (větší smysl to má spíše v oblasti společenských a humanitních věd, v aplikovaném výzkumu apod).

Pokud se přesto rozhodneme toto hodnocení provádět, bylo by vhodné vzít v úvahu následující připomínky:

1. Hodnocení "společenské relevance" po jednom roce nedává smysl (spíš se jedná o hodnocení potenciálu což je velmi subjektivní).
2. Je potřeba podstatně rozšířit databázi hodnotitelů tak, aby nebyl problém komu hodnocení zaslat. Hodnotitelé by měli být lépe informováni a vědomi se tak svého úkolu, mělo by se jim to připomenout těsně před hodnocením.

3. Řada členů panelu je toho názoru, že by mělo stačit hodnocení dvou expertů a v případě rozdílných hodnocení by bylo rozhodující hodnocení Garanta. Garant by měl mít také možnost výsledek vyřadit za předem daných okolností (špatná kvalita, formální nesrovnalosti, souhlas dalšího panelisty a předsedy). Je také vhodné upozornit VO na tuto skutečnost, aby si daly větší pozor, kam jednotlivé výsledky navrhnou.
4. Společenskou relevanci (SR) v přírodních vědách je problematické zhodnotit. Proto někteří členové panelů navrhnou, aby byla zredukována škála známkování (např. A – excelentní a B – průměrné). Současná škála je nadbytečná a jen prodlužuje celý proces hodnocení.
5. Někteří členové panelu navrhnou, aby každý člen panelu měl možnost kontrolovat nebo i hodnotit ve všech oborech - to by mělo zaručit transparentnost a zmírnit dopad nerovnoměrného rozdělení počtu hodnocených výsledků v daném panelu. Člen panelu by pak mohl referovat před panelem o jednotlivých hodnoceních a rozhodnutí o známce by padlo v rámci celého panelu.
6. Pokud chceme zapojit zahraniční hodnotitele, musí být všechny výsledky v angličtině; pokud nebudou všechny výsledky v angličtině, nemůžeme konzistentně zapojit zahraniční hodnotitele, tzn. výsledky hodnocené zahraničními experty mohou být silně znevýhodněny.
7. Dobu první odezvy hodnotitelů o odmítnutí nebo přijetí výsledku k posouzení by bylo vhodné omezit. To je důvodem, proč část výsledků má jen jedno hodnocení. Dále by bylo vhodné oddělit čas na vypracování posudku (momentálně asi 10 dnů) od času na přijetí žádosti o vypracování (momentálně není stanoven – např. 5 dnů). Mělo by to zrychlit celý proces.
8. Shrnout (více) duplicitní výsledky (liší se jen v navrhuji organizaci) pod jeden výsledek a hodnotit jen jeden výsledek.
9. Řada členů panelu navrhuje, aby se hodnocení SR omezilo na srovnání na národní úrovni. Současně by bylo vhodné učinit předvýběr hodnotitelů pro SR (jsou to obvykle výsledky aplikační (patenty, užité vzory, metodiky, apod.). Pro SR jsou výsledky většinou v češtině a nelze proto použít zahraniční hodnotitele.
10. Možnost napsat hromadný e-mail všem hodnotitelům z jednoho oboru. Měli bychom být schopni je upozornit nejen na začátek hodnocení, ale i na obecně přijaté postupy v nejasných záležitostech. Také by jim bylo vhodné poděkovat na konci hodnocení.
11. Zhruba měsíc před začátkem hodnocení by bylo vhodné se všech hodnotitelů zeptat, jestli chtějí zůstat v databázi hodnotitelů a upozornit je, že hodnocení začne (výzva byla stará a někteří zapomněli, že jsou v seznamu). Některé obory vyžadují výrazné rozšíření databáze, což nemůže dělat garant.
12. Je potřebné, aby hodnotitelé pocítovali odpovědnost za svoji práci. Je vhodné je informovat o tom, že s nimi bude uzavřena dohoda s finanční odměnou za odvedenou práci.
13. Je nezbytné, aby počet hodnotitelů byl dostatečný, přiměřený oboru a aby byl obor přiměřeně vymezen. Nyní je v některých oborech hodnotitelů málo a jejich rozložení nevyvážené. Hodnotitelé musí být lépe informováni, co se od nich bude chtít a musí s tím souhlasit. Vkládání nových hodnotitelů do panelu je potřeba zjednodušit, aby bylo rychlejší (nejlépe do týdne).
14. Systém (aplikace SKV) nesmí být na překážku (např. aby nerušila požadavek na hodnocení u třetího hodnotitele, když 2 hodnocení akceptovali; aby umožnila návrat těch, kteří hodnocení odmítli po telefonické urgenci apod).
15. V SKV zajistit pro garanta přehled u každého hodnotitele o tom, jaké výsledky mu byly přiděleny k hodnocení.